

Brusel 1. prosince 2020
(OR. en)

13512/20

SOC 772
EMPL 542

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: ST 12945/20

Předmět: Závěry Rady o lidských právech a důstojné práci v globálních
dodavatelských řetězcích

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o lidských právech a důstojné práci v globálních
dodavatelských řetězcích.

**Závěry Rady o lidských právech
a důstojné práci v globálních dodavatelských řetězcích**

PŘIPOMÍNÁJÍC, ŽE

1. Ochrana lidských práv, podpora udržitelného rozvoje, ochrana životního prostředí, podpora sociální spravedlnosti a dodržování mezinárodního práva jsou základními hodnotami Evropské unie, které jsou zakotveny ve Smlouvách o Evropské unii a v Listině základních práv Evropské unie.
2. Těmito hodnotami se řídí činnosti, jimiž se Evropská unie angažuje v oblasti ochrany lidských práv a podpory důstojné práce pro všechny.
3. Členské státy jsou odhodlány podporovat důstojnou práci pro všechny, jak je stanoveno v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Zásadní význam pro dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN mají udržitelné globální dodavatelské řetězce, jak je rovněž zdůrazněno v novém Evropském konsensu o rozvoji¹.
4. Agenda OSN 2030, Deklarace MOP o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci z roku 2008 a Deklarace o budoucnosti práce přijatá u příležitosti 100. výročí založení MOP z roku 2019 označují důstojnou práci pro všechny za jeden z klíčových cílů.
5. Tripartitní deklarace MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku poskytuje podnikům vodítka ohledně sociální politiky a inkluzivních, odpovědných a udržitelných postupů na pracovišti, zatímco pokyny OECD pro nadnárodní společnosti stanoví zásady a normy odpovědného chování podniků².

¹ Nový Evropský konsensus o rozvoji: náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost. Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zastoupených v Radě, Evropského parlamentu a Evropské komise z roku 2017.

² Mezinárodní organizace práce: Tripartitní deklarace o principech týkajících se nadnárodních společností a sociální politiky, páté vydání – březen 2017.
Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj: pokyny OECD pro nadnárodní společnosti, vydání z roku 2011.

6. Mezi zásadní součásti agendy důstojné práce patří dodržování, prosazování a účinné provádění zásad týkajících se základních práv v práci, které jsou obsaženy v Deklaraci MOP o základních principech a právech v práci z roku 1998.
7. V roce 2016 přijala Rada Evropy doporučení týkající se lidských práv a podnikání, které obsahuje konkrétní pokyny, jež mají členským státům pomoci³.
8. Rada členské státy a Evropskou komisi vyzvala, aby podněcovaly a podporovaly odpovědné řízení v globálních dodavatelských řetězcích, mimo jiné prostřednictvím sociální odpovědnosti podniků, náležitě péče v oblasti lidských práv a prosazování důstojné práce a sociální ochrany a ochrany pracovníků⁴.
9. Komise přijala Zelenou dohodu pro Evropu⁵, v níž zdůraznila, že EU – jakožto největší jednotný trh na světě – může stanovit normy, které se budou uplatňovat v celých globálních hodnotových řetězcích.
10. Evropská unie a její členské státy se zavázaly provádět obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv s cílem chránit lidská práva a pracovní normy před nepříznivými dopady způsobenými podniky a mimo jiné v tomto ohledu zajistit, že subjekty, jež jsou podnikatelskou činností nějak dotčeny, budou mít přístup k účinné právní ochraně.

³ Rada Evropy: Human rights and business (*Lidská práva a podnikání*) – doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec(2016)3 (z roku 2016).

⁴ Rada Evropské unie, Budoucnost práce: podpora Evropské unie deklaraci přijaté u příležitosti 100. výročí založení MOP, 2019, 13436/19, bod 19.

⁵ Evropská komise; sdělení s názvem „Zelená dohoda pro Evropu“; COM(2019) 640 final, s. 22.

VZHLEDEM K TOMU, ŽE

11. Pandemie COVID-19 dále zhoršila již tak nejistou situaci některých částí pracovní síly na všech stupních globálních dodavatelských řetězců. Postiženy jsou zejména ženy, děti a migrující pracovníci, již se potýkají s nepřiměřeným porušováním lidských a pracovních práv v souvislosti s podnikáním⁶.
12. Pokračující prudký pokles délky pracovní doby a značné ztráty pracovních příjmů v celosvětovém měřítku v důsledku pandemie COVID-19 vedou k tomu, že jen v neformální ekonomice je ztrátou živobytí bezprostředně ohroženo přibližně 1,6 miliardy pracovníků – tj. téměř polovina celosvětové pracovní síly⁷.
13. Pandemie COVID-19 způsobila celosvětovou recesi, která je výrazně horší než hospodářská a finanční krize v letech 2007 až 2009. Podniky v Evropě a po celém světě čelí při překonávání této mimořádné hospodářské situace obrovským výzvám. V kontextu pandemie se ukazuje, že v zájmu účinného a flexibilního zvládnutí krizí by podniky měly mít přehled o svých hodnotových řetězcích, znát své dodavatele a spolupracovat s nimi.
14. Při řešení a zmírňování dopadů krize COVID-19 hraje klíčovou roli sociální partnerství, které však může být účinné pouze v případě, že bude chráněna svoboda sdružování a kolektivní vyjednávání.
15. V posledních dvou desetiletích došlo k určitým zlepšením v boji proti dětské práci, nicméně nejnovější odhady ukazují na výrazné zpomalení pokroku⁸. Pokud bude omezování dětské práce v celosvětovém měřítku pokračovat tímto pomalým tempem, bude vymýcení dětské práce vyžadovat téměř dalších 40 let namísto pěti let, které předpokládá cíl 8.7 cíle udržitelného rozvoje č. 8.

⁶ Organizace spojených národů: Sdílená odpovědnost, globální solidarita: Responding to the socio-economic impacts of COVID-19 (*Společná odpovědnost, globální solidarita: reakce na socioekonomické dopady COVID-19*); 2020; COVID-19 a dětská práce: A time of crisis, a time to act (*COVID-19 a dětská práce: čas krize, čas jednat*), společná publikace UNICEF/MOP, červen 2020.

⁷ Monitor MOP: COVID-19 and the world of work (*Monitor MOP: COVID-19 a svět práce*), 29. dubna 2020.

⁸ Mezinárodní organizace práce, Global Estimates of Child Labour, Results and Trends (*Celosvětové odhady týkající se dětské práce, výsledky a trendy*), 2012–2016, září 2017.

16. Globální dodavatelské řetězce hrají zásadní úlohu v hospodářských činnostech po celém světě i v celosvětovém obchodu. V rámci sítí dodavatelských řetězců nadnárodních podniků jsou zaměstnány stovky milionů pracovníků. Tyto sítě tvoří 80 % světového obchodu⁹. Je třeba je spravovat udržitelným způsobem, který zajistí důstojnou práci pro všechny, včetně spravedlivých mezd umožňujících důstojnou životní úroveň.
17. Udržitelné řízení a výroba, jakož i sociální partnerství nabízejí konkurenční výhodu. Uplatňováním soudržného přístupu by Evropská unie mohla na této výhodě stavět a převzít – coby největší jednotný trh na světě – vedoucí mezinárodní úlohu, pokud jde o prosazování odpovědnosti podniků za vlastní jednání a opomenutí.
18. Náležitá péče ze strany podniků, zejména náležitá péče v oblasti lidských práv, má zásadní význam pro odpovědné řízení dodavatelských řetězců v souladu s obecnými zásadami OSN v oblasti podnikání a lidských práv, Tripartitní deklarací MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku a s pokyny OECD pro nadnárodní společnosti.
19. V návaznosti na výzvu Komise z roku 2011 přijalo patnáct členských států vnitrostátní akční plány v oblasti podnikání a lidských práv¹⁰. Tyto plány se značně liší, pokud jde o přístupy k provádění a závazky. Některé země zavedly nebo plánují zavést závazné právní předpisy týkající se náležité péče.
20. Z analýzy Evropské komise vyplývá, že komplexní postup náležité péče, který zohledňuje veškerá lidská a pracovní práva i dopady na životní prostředí a vztahuje se na celý hodnotový řetězec, v současné době uplatňuje pouze menšina podniků v Evropské unii¹¹. Tato skutečnost by mohla představovat závažná rizika jak pro nositele práv, tak pro podniky.

⁹ UNCTAD (Konference OSN o obchodu a rozvoji), World Investment Report (2013).

¹⁰ Evropská komise, sdělení s názvem „Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011–2014“, KOM(2011) 681 v konečném znění.

¹¹ Evropská komise (2020): Study on due diligence requirements through the supply chain (*Studie týkající se požadavků náležité péče v dodavatelském řetězci*).

21. Dobrovolná opatření a iniciativy podniků, odborů, podnikatelských organizací a dalších zúčastněných stran, jako jsou odvětvové dialogy a odvětvové nebo tematické mnohostranné platformy či iniciativy, jakož i zvyšování informovanosti spotřebitelů, hrají důležitou úlohu, avšak samy o sobě pravděpodobně významně nezmění způsob, jakým podniky řídí sociální, environmentální a správní dopady své činnosti a poskytují účinnou nápravu dotčeným osobám¹².
22. Evropské podniky, a zejména podniky s meziodvětvovými činnostmi musejí dodržovat různé požadavky EU na udržitelnost a náležitou péči a s různorodými vnitrostátními právními předpisy. Stále více evropských podniků, které oceňují hodnotu povinných pravidel náležité péče v oblasti lidských práv platných v celé EU, tak rostoucí měrou uznává, že je zapotřebí rovných podmínek na jednotném evropském trhu se stejnými standardy pro všechny, a to i pro konkurenty ze třetích zemí¹³.
23. Za účelem spojení pákového efektu a odborných znalostí je nezbytné dosáhnout obecné shody ohledně požadavků na náležitou péči mezi všemi odvětvími, podniky všech velikostí a všemi zeměmi v souladu s obecnými zásadami OSN, pokyny OECD pro nadnárodní společnosti a Tripartitní deklarací MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku.

ZDŮRAZŇUJÍC, ŽE

24. Porušování základních práv v práci, špatné pracovní podmínky, zejména nedostatečná bezpečnost a ochrana zdraví při práci, neexistence spravedlivých mezd, nepravdělná nebo nadměrná pracovní doba, diskriminace, jakož i genderově podmíněné násilí a obtěžování, jež neúměrně postihuje ženy a dívky, mimo jiné i v dodavatelských a hodnotových řetězcích, je nezbytné řešit na základě globálního přístupu.

¹² Evropská komise (2020): Study on directors' duties and sustainable corporate governance (*Studie o povinnostech vedoucích pracovníků a udržitelné správě a řízení společnosti*).
Evropská komise (2020): Study on due diligence requirements through the supply chain (*Studie týkající se požadavků náležité péče v dodavatelském řetězci*).

¹³ Evropská komise (2020): Study on due diligence requirements through the supply chain (*Studie týkající se požadavků náležité péče v dodavatelském řetězci*).

25. Provádění cílů udržitelného rozvoje vyžaduje ambiciózní agendu důstojné práce, jak je zdůrazněno v cíli udržitelného rozvoje č. 8. Podpora důstojné práce je rovněž jedním z podstatných prvků udržitelné výroby a spotřeby, boje proti chudobě a hladu, posilování sociální ochrany, podpory genderové rovnosti a snižování nerovností.
26. Dodržovat, chránit a naplňovat lidská práva jednotlivců na svém území nebo ve své jurisdikci musí v první řadě každý jednotlivý stát. Odpovědnost podniků za dodržování lidských práv je nezávislá na tom, do jaké míry jsou státy schopny či ochotny tuto svou povinnost obnášející ochranu lidských práv plnit.
27. Pro dosažení cílů stanovených v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 je nezbytné vyvinout zvýšené úsilí a přijmout konkrétní opatření na podporu důstojné práce, mimo jiné i v rámci globálních dodavatelských řetězců.
28. Důležitou součástí činnosti EU na podporu důstojné práce v globálních dodavatelských řetězcích je vytvoření příznivého prostředí pro odpovědné řízení dodavatelských řetězců a pro jeho prosazování.
29. K odstranění nedostatků v oblasti ochrany lidských práv v rámci globálních dodavatelských řetězců bude nezbytné souběžné úsilí vyvíjené prostřednictvím všech stávajících politických kanálů. Evropská unie a její členské státy, sociální partneři, jakož i příslušné zúčastněné strany včetně občanské společnosti musejí spolupracovat a spojit úsilí v zájmu pevného politického rámce a strategie, jež utvářejí rovné podmínky na mezinárodní úrovni.
30. Veškeré povinnosti, jež budou podnikům případně uloženy, by měly být v souladu s mezinárodními závazky, měly by být přiměřené, vytvářet právní jistotu, zohledňovat specifickou situaci a potřeby malých a středních podniků a usilovat o posílení důstojné práce, včetně podpory odpovědných vztahů mezi podniky v EU a jejich partnery v rozvojových zemích.

VÍTAJÍC, ŽE EVROPSKÁ KOMISE

31. přijala závazek podporovat sociální spravedlnost ve zbytku světa s cílem zajistit spravedlivou transformaci světového hospodářství¹⁴.
32. Oznámila, že v roce 2021 hodlá předložit novou iniciativu týkající se udržitelné správy a řízení podniků, která se bude zabývat mimo jiné lidskými právy, povinností péče ve vztahu k životnímu prostředí a náležitou péčí ve všech hospodářských dodavatelských a hodnotových řetězcích¹⁵.
33. Podniká v různých oblastech politiky kroky na podporu důstojné práce v globálních dodavatelských a hodnotových řetězcích a oznámila další opatření. Uvedené politiky zahrnují dialogy a politiky v oblasti obchodu, rozvojové spolupráce, pracovních a lidských práv, odvětvové politiky, politiky sousedství a opatření související s odpovědností podniků, zadáváním veřejných zakázek, podnikovým výkaznictvím, udržitelným financováním, náležitou péčí v dodavatelských řetězcích pro nerostné suroviny z oblastí zasažených konfliktem, politiku v oblasti životního prostředí a spotřebitelskou politiku.
34. Posiluje spolupráci s partnerskými zeměmi a na mezinárodních fórech s cílem aktivně prosazovat a podporovat vnitrostátní a celosvětové úsilí zaměřené na provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, pokynů OECD pro nadnárodní společnosti a Tripartitní deklarace MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku.

¹⁴ Evropská komise: Sdělení s názvem „Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci“; KOM(2020) 14 v konečném znění.

¹⁵ Evropská komise: sdělení s názvem „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030“; KOM(2020) 380 v konečném znění.

35. Vyzvala členské státy, aby přijaly vnitrostátní akční plány¹⁶, a zvažuje různé formy dodatečných pobídek pro podniky, aby začlenily cíle udržitelného rozvoje do svých činností, jak je uvedeno v jejím diskusním dokumentu „Směřování k udržitelné Evropě do roku 2030“¹⁷, v souladu s deklarovanou ochotou EU prozkoumat možnosti, jak urychlit provádění obecných zásad OSN, včetně případného souvisejícího akčního plánu EU¹⁸.
36. Je pevně odhodlána vytvořit kulturu udržitelné správy a řízení podniků a dosáhnout dobře fungující inkluzivní ekonomiky, která bude sloužit občanům a bude plnit environmentální a sociální cíle¹⁹.

RADA EVROPSKÉ UNIE

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI, S PŘÍHLÉDNUTÍM K VNITROSTÁTNÍM OKOLNOSTEM A PŘI SOUČASNÉM RESPEKTOVÁNÍ ÚLOHY A NEZÁVISLOSTI SOCIÁLNÍCH PARTNERŮ

37. ZINTENZIVNILY úsilí zaměřené na účinné provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, mimo jiné prostřednictvím nových nebo aktualizovaných vnitrostátních akčních plánů obsahujících ve vhodných případech inteligentní soubor dobrovolných a povinných opatření. Procesy vnitrostátních akčních plánů se musí zaměřit na odstraňování nedostatků v ochraně lidských práv a měly by neustále zahrnovat pracovníky a další nositele práv z dotčených skupin a komunit, jakož i sociální partnery.
38. ZVÁŽILY přistoupení k Alianci 8.7. v zájmu urychlení opatření týkajících se cíle 8.7 v rámci cílů udržitelného rozvoje do roku 2030, který se zaměřuje na odstranění dětské a nucené práce a obchodování s lidmi v globálních dodavatelských řetězcích.

¹⁶ Evropská komise: sdělení s názvem „Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011–2014“; KOM(2011) 681 v konečném znění.

¹⁷ Evropská komise (2019), diskusní dokument „Směřování k udržitelné Evropě do roku 2030“; COM(2019) 22.

¹⁸ Závěry Rady o prioritách EU v rámci fór OSN pro lidská práva na rok 2019, které přijala Rada na 3673. zasedání konaném dne 18. února 2019; dokument ST 6339/19.

¹⁹ Sdělení Komise o Zelené dohodě pro Evropu z roku 2019; akční plán Komise z roku 2018 pro financování udržitelného růstu; iniciativa pro udržitelnou správu a řízení podniků vedená GŘ pro spravedlnost.

39. ZVÁŽILY podporu fondu Vision Zero, který spravuje MOP, a obdobných projektů jiných mezinárodních organizací, které přispívají k vizi úplného vymýcení závažných a smrtelných pracovních úrazů, zranění a nemocí z povolání v globálních dodavatelských řetězcích. A PODPOŘILY úsilí o začlenění práva na bezpečné a zdravé pracovní podmínky do rámce MOP pro základní principy a práva v práci²⁰;

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A EVROPSKOU KOMISI, ABY V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI, S PŘÍHLÉDNUTÍM K VNITROSTÁTNÍM OKOLNOSTEM A PŘI SOUČASNÉM RESPEKTOVÁNÍ ÚLOHY A NEZÁVISLOSTI SOCIÁLNÍCH PARTNERŮ

40. PROSAZOVALY lidská práva v globálních dodavatelských řetězcích a důstojnou práci na celém světě, včetně politiky nulové tolerance, pokud jde o dětskou a nucenou práci, obchodování s lidmi a jiné porušování a zneužívání lidských práv, a to prostřednictvím svých různých vnitřních a vnějších politik, na mnohostranných fórech a ve spolupráci s globálními partnery.
41. ZVÁŽILY zavedení nebo posílení iniciativ, zejména programů partnerství, s cílem posílit systémy inspekce práce ve třetích zemích.
42. PŘÍSPĚLY k udržitelnému a odolnému celosvětovému oživení po krizi COVID-19 tím, že přijmou opatření k řešení jejích globálních dopadů na pracovníky a další nositele práv v rámci globálních dodavatelských řetězců a zavedou politiky spravedlivé transformace.
43. SPOLUPRACOVALY v zájmu posílení soudržnosti mezi vnitrostátními a evropskými opatřeními týkajícími se udržitelné správy a řízení podniků, mimo jiné i pokud jde o požadavky na dodavatelské řetězce, a jejich účinným prováděním s ohledem na obtížnou hospodářskou situaci evropských podniků v důsledku krize COVID-19.

²⁰ Rada Evropské unie: Budoucnost práce: podpora Evropské unie deklaraci přijaté u příležitosti 100. výročí založení MOP; 24. října 2019; dokument ST 13436/19.

VYZÝVÁ EVROPSKOU KOMISI, ABY

44. AKTUALIZOVALA své sdělení z roku 2006 nazvané „Podpora slušné práce pro všechny – Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě“.
45. Do roku 2021 ZAHÁJILA akční plán EU zaměřený na udržitelné utváření globálních dodavatelských řetězců, prosazování lidských práv, norem náležité péče v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí a transparentnosti, který zohlední zkušenosti a poznatky získané v souvislosti s pandemií COVID-19. Tím se podpoří soudržné provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, Tripartitní deklarace MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku a pokynů OECD pro nadnárodní společnosti. Uvedený akční plán by měl řešit potřeby osob stojících na začátku globálních dodavatelských řetězců, často v rozvojových zemích, a doplňovat tak aktualizovanou agendu důstojné práce.
46. PŘEDLOŽILA návrh právního rámce EU pro udržitelnou správu a řízení podniků, včetně meziodvětvových povinností náležité péče podniků v rámci globálních dodavatelských řetězců. Tento rámec by mohl zahrnovat definici procesu řízení rizik, který musí společnosti dodržovat, aby určily nepříznivé dopady na lidská a pracovní práva a na životní prostředí, předcházely jim, zmírňovaly je a zohledňovaly.
47. STANOVILA vhodná opatření na podporu rozvojové spolupráce a vnější politiky, která mohou doprovázet provádění inteligentního souboru opatření v rámci globálních dodavatelských řetězců, včetně právních předpisů EU, a jejich možný dopad na vytváření rovných podmínek na celosvětové úrovni a jejich přejímání partnery ze třetích zemí.
48. PODPOROVALA vypracování a provádění vnitrostátních akčních plánů v oblasti podnikání a lidských práv v členských státech s cílem posílit koordinaci a soudržnost.
49. ZVÁŽILA předložení orientačních pokynů v podobě kritérií kvality a norem pro vnitrostátní akční plány v oblasti podnikání a lidských práv a vytvoření struktur pro vzájemné učení mezi členskými státy, pokud jde o jejich vnitrostátní akční plány v oblasti podnikání a lidských práv.

50. ZVÁŽILA zahájení celounijních odvětvových dialogů a rozšíření vnitrostátních odvětvových přístupů na mnohostranném základě s cílem řešit otázky související s lidskými a pracovními právy v globálních dodavatelských a hodnotových řetězcích.
51. PODPORovala a aktivně VYUŽÍVALA činnost Agentury pro základní práva²¹ a její poradní úlohu, pokud jde o přístup k opravným prostředkům v souvislosti s nepříznivými dopady na lidská práva v rámci globálních dodavatelských řetězců.
52. USILOVALA o to, aby obchodní dohody obsahovaly ambiciózní kapitoly o udržitelnosti s pevnými sociálními a pracovními právy a ustanovení o odpovědném řízení dodavatelského řetězce, jakož i obsáhlá ustanovení o základních prvcích v oblasti lidských práv. Pokračovala v práci na důraznějších mechanismech monitorování a prosazování a v úsilí o zajištění toho, aby země, které využívají jednostranné celní preference, dodržovaly mezinárodní lidská práva a pracovní normy.
-

²¹ Agentura Evropské unie pro základní práva (2020), Report on Business and Human Rights - Access to Remedy (*Zpráva o podnikání a lidských právech – přístup k opravným prostředkům*).